

1a. Adda Ravnkilde: *En Pyrrhusejr*¹

Teksten er et uddrag af romanen En Pyrrhusejr af den danske forfatterinde Adda Ravnkilde (1862-1883), hvis værker først blev udgivet efter hendes død. Romanen er skrevet i 1880.

Hovedpersonen Elisabeth er gift med doktor Bang og har siden sine helt unge dage drømt om at blive forfatter og blive optaget i mændenes intellektuelle verden som ligeværdig. Efter hårdt arbejde med at skrive en roman er hun nu endelig blevet færdig med den og viser den med stor glæde til sin ægtemand.

¹ Og den dag kom, da et års arbejde sluttedes, da det sidste ord blev skrevet, og hun med forbavselse så tilbage på sit fuldendte² værk. Tanken om at arbejdet var endt, at *hendes bog* nu lå færdig til at drage ud i verden for at tilkæmpe hende plads i de udvalgte rækker³, fyldte hende med overmodig jubel. Det var en triumf i hendes væsen, som ikke ⁵ undgik hendes mands blik.

”Hvilken glæde har vederfare⁴ dig, Elisabeth, du synes jo næsten ikke at træde på jorden, men snarere at flyve.”

”Ja - nu skal du høre det - det skulle være en overraskelse - nu er det færdigt - et års arbejde, du. Jeg har skrevet en bog.”

¹⁰ ”Det havde jeg nok tænkt”, sagde han smilende. ”Det forekommer mig også meget fornuftigt.”

”Hvad for noget? Havde du tænkt det?”, spurgte hun forbavset.

”Tror du, min lille kone kan gå med tankerne i en anden verden, med rynket pande og distræte miner⁵, uden at jeg mærker det og opsporer grunden dertil? Når det kun ikke ¹⁵ tager for meget af dine tanker, er beskæftigelsen sikkert fornuftig, den er i alt fald mere fornøjelig end det evige håndarbejde.”

Hun betragtede ham forundret og usikker.

”Men jeg skriver ikke for min fornøjelses skyld - og jeg har tænkt på at udgive min bog.”

²⁰ ”Du er en lille tåbe⁶”, svarede han leende.

¹ *En Pyrrhusejr*: Pyrrhus var en græsk konge, som efter at have vundet over romerne i Syditalien i 279 f.Kr. sagde: ”Endnu en sådan sejr, og det vil være ude med mig”. En Pyrrhusejr er altså en sejr, som i virkeligheden er et nederlag.

² *fuldendt*: færdiggjort

³ *i de udvalgte rækker*: blandt andre forfattere

⁴ *har vederfare* dig: er sket for dig

⁵ *distræte miner*: når man kan se i en persons ansigt, at han/hun er optaget af andre tanker

⁶ *tåbe*: idiot, fjols

”Og hvorfor? Når jeg føler det som mit kald⁷, min livsbestemmelse.”

”At udgive bøger?”

”Nej - at skrive dem!”

”Herre gud, barn, så skriv du, udgiv blot ikke.”

25 ”Og hvorfor ikke?”

”Hvad fornøjelse skulle der være ved det? Ønsker du at kritiseres, rosende eller dadlende⁸ af hvert smudsblad⁹ i landet?”

”Nej, men af de gode. Men talen er jo slet ikke derom. Jeg mener at have et kald som andre, jeg mener at kunne udrette noget, og det vil jeg. Man skulle dog tro, at verden en gang imellem kunne have godt af at høre noget fra en kvinde. Og skulle jeg kun udrette uendelig lidt, så har jeg dog derved tilfredsstillet mit krav til mig selv.”

”Men din mands krav på dig?”

”Tager det skade af, at jeg søger fuldt ud at udrette, hvad jeg formår?”

Han trak hende blidt ned i sofaen og lagde kærtegnende armen om hendes liv¹⁰: ”Lad os nu først helt udelade den mulighed, at forlæggeren¹¹ ikke tog din bog”

”Så skrev jeg en ny ...”

”Ja, en eller to gange, så fortvivlede du. Men vi vil, som sagt, se bort fra denne mulighed. Da du ikke forlanger honorar¹², vil du vel nok finde en forlægger. Nu om¹³ bogen udkommer. Den bliver almindelig fordømt¹⁴. Hvad vil følgen blive? - Jeg ville blive forbitret og skamfuld, hver gang jeg så min hustrus navn tilsølet¹⁵ og forhånet. Og dig ville et sådant slag knuse. Tror du, det er behageligt at løbe spidsrod¹⁶ gennem en flok grinende køtere¹⁷? Eller vi vil sætte¹⁸, at den overvejende blev rost. Så ville min lille kone ikke

⁷ kald: opgave

⁸ dadlende: nedgørende, kritiserende

⁹ smudsblad: sladderblad, der viderebringer løse rygter eller bringer billeder og artikler der krænker moralske opfattelser

¹⁰ liv: talje, den midterste del af kroppen

¹¹ forlægger: person, der driver et forlag og udgiver bøger

¹² honorar: betaling

¹³ nu om: så hvis

¹⁴ at fordømme: at udtrykke, at man tager kraftigt afstand fra en bestemt handling, en persons opførsel eller lignende

¹⁵ tilsølet: snavset til, svinet til

¹⁶ at løbe spidsrod: at blive udsat for slag, hånlige tilråb eller kritiske blikke fra personer man tvinges til at bevæge sig forbi

¹⁷ køter: hund

¹⁸ at sætte: at antage, at gå ud fra

hvile, før pennen atter for hen over papiret, før en ny del af hendes tankeverden var stillet i gabestokken¹⁹, som kunne indbringe hende nye laurbær²⁰. Er jeg tjent dermed²¹? Alle dine gaver bliver ødslede²² på fremmede. Til mig har du et distræt smil. Snart bliver jeg dig kun trappetrinet til din lykke: en gammel, kedelig mand. Nej, min elskede pige, jeg tabte dig i alle tilfælde, og dertil er du mig for dyrebar. - Kære Elisabeth, græd ikke.”

Men hun græd alligevel. Hendes gladeste håb og stolteste drøm slukkedes i dette øjeblik for hende, og hvad nyttede det, at hun ikke kunne blive vred på hånden, der gjorde det, fordi den var så kærlig? Det var i grunden endnu værre; thi det, at hun nødtes til²³ at føle, at han havde nogen ret, gjorde sagen endnu håbløsere. Den uretfærdige sag bærer ødelæggelsesspiren²⁴ i sig selv, men hendes mands påstand var ikke uretfærdig. Længe kæmpede hendes sjæl mod skuffelsen, den første bitre skuffelse i hendes ægteskab, ja i hele hendes liv.

¹⁹ *gabestokken*: situation, hvor en person offentligt bliver negativt omtalt, gjort til grin eller udsat for hån

²⁰ *laurbær*: udtryk for at have vundet

²¹ *at være tjent med*: at være tilfreds med

²² *at ødsle*: at smide væk, at spilde

²³ *hun nødtes til*: hun var nødt til

²⁴ *spire* (her): begyndelse

1b. Wilhelm Bendz: *Familien Waagepetersen*

Maleriet er malet i 1830.

1c. Birgitte Possing: *Argumenter imod kvinder*

Birgitte Possing er professor og forfatter. Nedenstående citater stammer fra hendes bog, Argumenter imod kvinder, der udkom i 2018.

SAGT OM KVINDER

¹ ”Kvinder, der går ind i politik, er frigide¹”

Anonymt mandligt medlem af Danmarks Kommunistiske Parti, 1965

”Kvinder kan ikke blive store arkitekter”

Henning Larsen, arkitekt, begyndelsen af 1990’erne

⁵ ”Foreløbig har vi kun set et kønt ansigt, men ingen handling”

Frank Jensen, daværende politisk ordfører for Socialdemokratiet, om den konservative miljøminister Connie Hedegaard, 2004

”Hun er en lidt forvirret pige fra Rebild, der kommer til Bruxelles”¹⁰

Morten Messerschmidt, medlem af Europa-Parlamentet (DF), om partifællen² Rikke Karlsson, 2015

”Det er en medfødt mekanik³, der gør, at kvinder har mere lyst til at gå derhjemme med børnene, mens mændene arbejder. Det er ufornuftigt at tage biologien ud af det”¹⁵

Joachim B. Olsen, folketingsmedlem (LA), 2016

¹ *frigid*: om kvinder, som lider af nedsat eller manglende sexlyst

² *partifælle*: kollega i det politiske parti

³ *medfødt mekanik*: biologisk